

IVN-Magazine Februari

Pagina 2	Werkgroepen
Pagina 3	Algemene ledenvergadering
Pagina 4	Programma
Pagina 5	de Natuurgids

Pagina 6-7	NLDoet – meld je aan !
Pagina 8-9	ondergrondse Woelmuis
Pagina 10-11	Ommetje Arcen
Pagina 12	Natuurgidsen opleiding 2019-2020

Werkgroepen

IVN Bestuur Maasduinen

Voorzitter	Ton Wetjens	Tel: 077 – 472.2870
Penningmeester	Hans Billekens	Tel. 06 – 1413.2768
Bestuurslid	Ritsaart Blaisse	Tel: 077 – 374.5100
Secretariaat	Annet Weijkamp	Tel: 077 – 473.1244
Bestuurslid	Henny Martens	Tel. 06 – 3061.2548

IVN Werkgroepen Maasduinen

Coördinator: Ritsaart Blaisse Tel: 077 – 374.5100

Programma commissie: Ritsaart Blaisse en Henny Martens

- ✚ Werkgroep **Jeugd & basisschool:** Jose Wennekers ivn-maasduinen-jeugd@live.nl
- ✚ Werkgroep **Natuur Beheer:** Henk Wennekers henk.wennekers@outlook.com
- ✚ Werkgroep **Natuurpad 'Volg de Das':** Sraar Geelen Tel: 077 – 472.9288
- ✚ Werkgroep **Natuur in de stad 'Venlo':** Sjeng Vissers sjma@home.nl
- ✚ Werkgroep **Natuur en gezondheid:** Annet Weijkamp annet.weykamp@telfort.nl
- ✚ Werkgroep **Scharrelkids 'Smokkelpad':** Ton Wetjens awett@hetnet.nl
- ✚ Werkgroep **Amfibieën & reptielen:** Ton Wetjens Tel: 077 – 472.2870
- ✚ Werkgroep **Vlinders:** Jan Heuvelmans Tel: 077 – 472.0040
- ✚ Werkgroep **Vleermuizen:** Albert Raaijmakers Tel: 06 – 3748.9718
- ✚ **Vogel werkgroep:** Theo Lommen Tel: 06 – 5178.6669
- ✚ **In Veilige Handsen:** Jose Wennekers en Peer Maas
- ✚ **Redactie:** Annet Weijkamp en Jeu Smeets Tel: 077 – 352.0206
- ✚ **Website** Wiel Jacobs en Henny Martens

Contact: ivn.maasduinen@live.nl

<https://www.facebook.com/Maasduinen2017/>

<http://smokkelpad.nl/>

Programma

Algemene Leden Vergadering

Vrijdag 15 februari vanaf 19.30 uur

in Feestzaal 't Ven

Straelseweg 359 te Venlo

Nadere info volgt via annet.weykamp@telfort.nl

Welkom aan onze nieuwe leden;

Wim en Carolien Zoutewelle uit Arcen

Elly Maassen uit Walbeck

Louis Roodbeen uit Venlo

Coco de Koning

Werkgroep Natuur Beheer

Zaterdag ochtend 2 en 16 januari

Aanmelden via henk.wennekers@outlook.com

Vogel excursie naar Sibbe

Zaterdag 9 feb

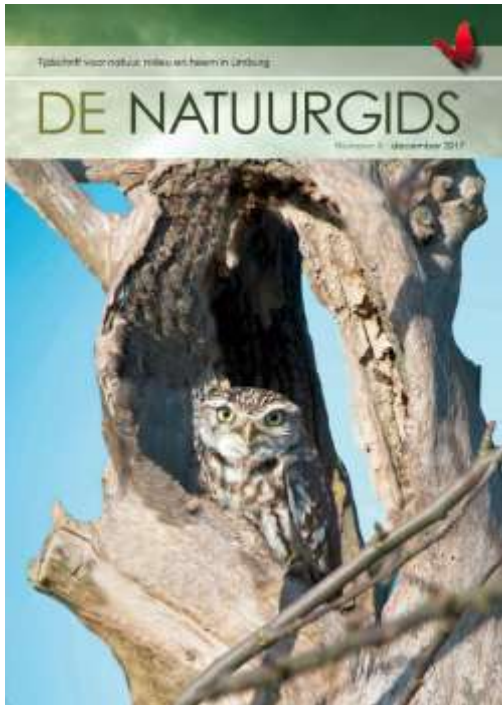
Aanmelden via theo.lommen@hetnet.nl

Sibbe is

gelegen op de rand van het Plateau van Margraten, een vruchtbaar lössplateau op ca. 160 meter boven NAP. Het dorp ligt 2 kilometer ten zuiden van Valkenburg en ongeveer 8 kilometer ten oosten van Maastricht. Sibbe ligt op de kruising van de weg van Vilt naar IJzeren en de weg van Valkenburg naar Margraten. Met het gehucht IJzeren vormt het dorp een dubbelgemeenschap en -parochie, meestal aangeduid als Sibbe-IJzeren.

Ten noorden van het deels op het plateau, deels tegen de zuidelijke dalwand van het Geuldal gelegen dorp Sibbe liggen enkele hellingbossen, onder andere het Biebosch en het Sint-Jansbosch. De Sibbergrubbe is een slingerende holle weg langs deze dalwand tussen Sibbe en Valkenburg. Een andere belangrijke verbinding met Valkenburg is de Daalhemerweg. Tussen deze twee hoofdverbindingen loopt de Heunsbergerweg, een oude, nauwelijks nog gebruikte weg, die over de Heunsberg naar het Geuldal voert. Ten noordoosten van Sibbe ligt het Gerendal, een belangrijk natuurreserveaat. In en rondom het dorp zijn nog her en der hoogstamboomgaarden te vinden. Ten zuiden van het dorp bevinden zich uitgestrekte lössakkers.

Momenteel zijn een aantal IVN Maasduinen leden aangemeld bij de Natuurgids.

De oorspronkelijke aanmelding heeft plaatsgevonden via IVN Maasduinen.

Betaling van de contributie, aanmelding en afmelding loopt via IVN Maasduinen. Administratief is dit omslachtig en heeft in het verleden tot fouten geleid.

Om dit probleem op te lossen willen wij alle betreffende leden bij deze afmelden van de Natuurgids.

De betreffende leden zullen zich daarna rechtstreeks wenden tot de Natuurgids en zichzelf aanmelden. Dit betekent dat de communicatie daarna dus ook heel direct is.

Wiel Jacobs, Leden administratie IVN Maasduinen.

Heeft u interesse in een abonnement van de Natuurgids ?

Dan kunt u zich melden bij Marijke Strating.

<http://www.denatuurgids.nl>

marijke.strating@home.nl

IVN Maasduinen NLDoet 't weer.

Kom mee vleermuiskasten monteren!

Zaterdag 16-03-2019, 09:00 - 12:30

Bong, VELDEN

[Meld je aan](#)

Een werkgroep van IVN Maasduinen beheert en onderhoudt op Landgoed Schandelose Heide een bomentuin (arboretum), het Natuurpad 'Volg de Das', nestkasten voor bosuil, steenuil, torenvalken en zangvogels, enkele bijen- en insectenhôtels en speciaal aangelegde stroken met insect-vriendelijke bloemen en struiken.

In maart 2019 willen we een aantal vleermuiskasten plaatsen. Vrijwilligers van de werkgroep hebben in februari de voorbereidende werkzaamheden verricht. Tijdens NLdoet.2019 worden de kasten gemonteerd en geplaatst.

Natuurcoach

Diepstraat, LOMM

[Meld je aan](#)

Met het succes van 't Smokkelpad voor Scharrelkids stijgt de aanvraag voor wandelingen door allerlei groepen. Om deze gasten beter te kunnen bedienen willen we investeren in een cursus 'natuurcoach'.

Scharrelkids Insecten oase

Straelseweg, VELDEN

Een Til voor Zwaluwen

Zaterdag 16-03-2019, 13:00 - 16:00

Kraneveld, VELDEN

[Meld je aan](#)

IVN maasduinen heeft in 't jaar van de Zwaluw 2018 tellingen gedaan in Gemeente Venlo. Hierbij is gebleken dat er gebieden zijn waar zwaluwen het beter doen, maar er zijn ook gebieden waar ze het slechter doen. Met name in nieuwbouw wijken, waar geen overstek daken meer zijn tegen witte muren. Hiervoor wil IVN Maasduinen compensatie nesten creëren.

Ondergrondse woelmuis (Microtus subterraneus)

De ondergrondse woelmuis behoort tot de Woelmuisachtigen en meer specifiek tot het geslacht *Microtus* die veelal kleine woelmuizen bevat. Woelmuisachtigen kenmerken zich door een gedrongen, ietwat lompe bouw en een stompe kop met kleine ogen en oren. De staart is korter dan het lichaam (tot maximaal 80 % van de kop-romplengte).

Verder staan woelmuizen bekend om hun uitzonderlijke voortplantingsvermogen wat soms tot ware plagen kan leiden. De ondergrondse woelmuis wordt ook wel wortelmuis genoemd. Dit is omdat ze vooral aan wortels van planten knagen. Hij is de kleinste Europese woelmuissoort en komt vrij algemeen voor, hoewel in Nederland de meest zeldzaamste onder de woelmuizen.

Uiterlijk

De ondergrondse woelmuis heeft een zeer dichte en zachte vacht. De bovenzijde is donkerbruin tot grijs en de onderzijde is zilver- tot blauwgrijs. De staart is kort en tweekleurig. Zijn snuit is stomp met een roze neusspiegel en lange lichtgekleurde snorharen. De ogen zijn donker en zeer klein en de oren zitten vrijwel geheel in de vacht verborgen; het dier leeft grotendeels ondergronds. Aan de achterpoten heeft hij vijf tenen en aan de voorpoten vier, alle met scherpe nagels. Jonge dieren zijn donkerder gekleurd dan volwassen dieren.

Geluid

De ondergrondse woelmuis is meestal zwijgzaam. Tijdens het eten en tijdens ontmoetingen met soortgenoten kan hij kwetterende geluiden maken. Jonge dieren maken hoge geluidjes.

Leefgebied en verspreiding

In Nederland komt hij enkel voor in Zuid-Nederland, in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. In de omgeving Winterswijk zijn ook ondergrondse woelmuizen aangetroffen. De ondergrondse woelmuis komt vooral voor in kleinschalig cultuurlandschap. Hij houdt van een dichte gras- of kruidlaag en zoomvegetaties zoals bermen en bomenrijen maar ook van (hooggelegen) weide- en akkerbouwland, licht (vochtig) loofbos, boomgaarden en tuinen. In naaldbossen komt hij zelden voor. In het Alpen komt hij voor tot op 2300 meter hoogte.

Leefwijze en voedsel

De ondergrondse woelmuis is per etmaal, dus zowel overdag als 's nachts om de 3 á 4 uur actief met langere activiteitsperiodes 's nachts. Vlak voor zonsondergang, rond middernacht, vlak na zonsopgang en midden op de dag heeft hij activiteitspieken. In gebieden waar andere woelmuizen voorkomen, mijdt de ondergrondse woelmuis deze en stemt zijn activiteitsperiodes daarop af.

De ondergrondse woelmuis leeft voornamelijk ondergronds en kan dan ook goed graven. Springen en klimmen doet hij weinig. Ook kan hij zwemmen, wat hij af en toe doet. De ondergrondse woelmuis eet vrijwel uitsluitend plantaardig voedsel zoals kruidachtige planten en vooral de delen onder de grond daarvan, grassen, maar ook cultuurgewassen zoals granen, bieten, wortels, bloembollen en knollen. Ook eet hij mossen, noten en vult zijn dieet soms aan met insecten en wormen.

Territorium en verblijfplaats

De grootte van het leefgebied van de ondergrondse woelmuis bedraagt 50-300 m². De ondergrondse woelmuis leeft in groepen van 5-10 dieren. Vanwege zijn korte levensduur, wordt elke zes weken de helft van de populatie vervangen. Er leven zo'n 10 tot 20 individuen per 100 m².

De ondergrondse woelmuis graaft in een dichte gras- of strooisellaag oppervlakkige en tot 40 cm diepe gangen. Ook maken ze gebruik van gangen van andere woelmuizen en mollen. Het gangenstelsel bevat nest- en voorraadkamers. Het nest wordt gemaakt van gras, mos en wortels. Bij neerslag worden de holen vaak afgesloten. De diameter van de gangen is ongeveer 3 cm. Het eerste deel van de gang loopt bijna loodrecht naar beneden. De ondergrondse woelmuis blijft doorgaans in een straal van 50 meter bij zijn gangenstelsel.

Voortplanting en leeftijd

De ondergrondse woelmuis kan zich, mits gunstige omstandigheden, vrijwel het hele jaar voortplanten. Na een draagtijd van 24-27 dagen, worden gemiddeld 3 (1-5) jongen geboren. De jongen zijn na twee tot drie weken al volgroeid en geslachtsrijp. Een vrouwtje krijgt gemiddeld 5 (soms wel 10) nesten per jaar. De ondergrondse woelmuis kan maximaal 15 maanden worden, maar meestal leeft hij korter dan een half jaar. In gevangenschap kan hij 3 jaar oud worden.

Vraatsporen

Vraatsporen van de ondergrondse woelmuis zijn te vinden aan wortels van cultuurgewassen. Zo hollen ze bieten, bloembollen, wortels, knollen en dergelijke van onderaf uit. Deze knaagsporen zijn 1-2 mm breed. Ook bijten ze biezen in korte stukken en ontdoen van de groene buitenkant zodat het witte merg achterblijft. Bij hun gangen en voorraadkamers zijn voedselresten te vinden van noten, kruiden, grassen en wormen. Planten die bruin worden of snel verwerken kunnen ondergronds aangevreten zijn door de ondergrondse woelmuis.

Bedreiging en bescherming

Natuurlijke vijanden van de ondergrondse woelmuis zijn vooral roofvogels (kerkuil, ransuil, bosuil, torenvalk, sperwer) en kleine roofdieren (wezel, hermelijn, vos, huiskat). De veldmuis schijnt een concurrent te zijn, want waar deze ontbreekt of zeldzaam is, is de ondergrondse woelmuis talrijk. Plaatselijk kan de ondergrondse woelmuis schade veroorzaken aan tuinderijen en boomgaarden, waardoor hij als hinderlijk wordt ervaren. Deze schade kan grotendeels voorkomen worden door ter plaatse het kort houden van de vegetatie.

Het achteruitgaan van het kleinschalig cultuurlandschap en versnippering van leefgebied is voor de ondergrondse woelmuis een bedreiging. Hij is dus gebaat bij het in stand houden en uitbreiden van kleinschalige en lintvormige landschapselementen.

Ommetje Arcen

“De echte ontdekkingsreis bestaat niet in het zoeken naar nieuwe landschappen maar in het kijken met een andere blik.” - Proust –

IVN Eindopdracht cursus Landschapsgids Omleiding Lingsforterbeek Arcen

Inleiding:

Dit Ommetje is een eindopdracht van de cursus Landschapsgids regio Maasdal.

Als locatie is de omgeving en het oude Maasdal van Arcen gekozen. Een historisch interessant gebied dat ingeklemd ligt tussen de Maas en de Duitse grens die slechts op een “kanonschot” afstand ligt.

De beken in dit gebied hebben in Arcen in het verleden een belangrijke rol gespeeld bij de ontginning van het Straelensche Broek en de aanvoer van water voor enkele watermolens en zijn in het verre verleden meerdere malen verlegd, hier zullen we in het verslag meer over vertellen.

We nemen u mee door het Arcense landschap en kijken naar het verleden van het gebied. Hoe lag het er vroeger bij en hoe ligt het er nu bij? We hebben de specifieke landschapselementen in dit ommetje opgenomen.

Startpunt	Aan de Lange Hek
Geografische coördinaten	51 0 28 1 47''N en 60 11 1 22,44''O
Lengte	4.8 km
Duur	2,5 uur
Horecagelegenheid	Ja
Geschikt Rolstoel/kinderwagen	Nee

Routebeschrijving naar het startpunt.

Komende vanuit Venlo

Op de Rijksweg Venlo- Nijmegen (N271) ligt een rotonde op de afslag Arcen/Kasteeltuinen.

Ga, komend vanuit het zuiden, op deze rotonde rechtsaf (eerste afslag) de Lingsforterweg op, direct na enkele meters weer rechts de half verharde weg op (Lange Hek). Na 40 meter rechts is er parkeergelegenheid.

Komende vanuit Well

Op de Rijksweg Venlo- Nijmegen (N271) ligt een rotonde op de afslag Arcen/Kasteeltuinen.

Ga, komend vanuit het zuiden, op deze rotonde Linksaf (derde afslag) de Lingsforterweg op, direct na enkele meters weer rechts de half verharde weg op (Lange Hek). Na 40 meter rechts is er parkeergelegenheid

Routekaart

- A: Casparbruggetje
- B: Theekoepel
- C: Tiendschuur
- D: Kasteel
- E: Grachten van theekoepel
- F: Ijskelder

Natuurgidsen opleiding 2019-2020

Beste bestuursleden,

Voor de meeste van jullie bestuursleden ben ik inmiddels enigszins bekend. Wat nog niet voor iedereen duidelijk is dat ik de taken en rol van Jan Hermans als zijnde coördinator van de natuurgidsen, de NatuurGidsenOpleiding (NGO) en cursussen heb overgenomen.

Gisteravond is een 1ste overleg geweest met de docenten Ben van Dinther, Sjoerd de Boer, Jan Hermans en ondergetekende. Met de docenten wordt de NGO 2019-2020 en de terugkomdag voor de huidige natuurgidsen voorbereidt.

Wie heeft belangstelling in de NGO van 2019-2020.

Deze zal bij voldoende deelname van start gaan in september 2019.

De theorielessen van de NGO zijn op dinsdagavonden van 19:30 tot 22:00 uur.

Cursuslocatie: 't Leger IVN Maas en Niers, Kampweg 10 te Gennep.

De kosten per cursist bedraagt € 250. Betaling in termijnen is mogelijk.

Tenslotte; indien iemand van jullie in het kader van de AVG anoniem wil blijven dan graag een bericht, dan zal in dat e-mailadres het vervolg in de BCC plaatsen.

Aanmelden via ivn.maasduinen@live.nl

Met vriendelijke groet,

Marian Vink

Coördinator

